

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

10 iunie 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu, Ion Guzun,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 23 ianuarie 2014 de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Raisa Bațura și de avocatul Radu Dumneanu în numele inculpatului

Catana Sergiu Pintilie, născut la 15 martie 1984, originar și domiciliat în s.Cîrnățeni, r-nul Căușeni.

Termenul examinării cauzei:

1. 02.03.2010 - 15.05.2013 - prima instanță,
2. 30.05.2013 - 23.01.2014 - instanța de apel,
3. 16.04.2014 - 10.06.2014 - instanța de recurs.

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

Colegiul penal lărgit asupra recursurilor,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Căușeni din 15 mai 2013, Catana Sergiu a fost condamnat în baza art.328 alin.(1) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 3 ani.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Catana Sergiu, deținând în baza ordinului MAI nr.99 ef. din 27.02.2009 funcția de șef de post, ofițer operativ superior de sector al Secției de Poliție al s.Cîrnățeni a CPR Căușeni și, fiind persoană cu funcție de răspundere, abilitată în conformitate cu art.2 al Legii cu privire la poliție nr.416-XII din 18.12.1990, cu funcții de apărare a vieții, sănătății, onoarei, demnității, drepturilor, libertăților, intereselor și averii cetățenilor, la 03 octombrie 2008, în urma efectuarii perchezițiilor la domiciliile persoanelor bănuite de trafic de substanțe narcotice în s.Cîrnățeni, r-nul Căușeni, de către colaboratorii Direcției Combateră a Crimelor Organizate, la care a luat parte și șeful de post al s.Cîrnățeni, Catana Sergiu, în urma cărora au fost reținuți soții Balaban Eudochia și Balaban Gavril, în jurul orei 14.00, escortându-l pe ultimul cu alți colaboratori, au intrat în barul-magazin „Paniș Sergiu” din s.Cîrnățeni, unde Catana Sergiu, depășind vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, i-a aplicat cet.Balaban Gavril lovituri în regiunea facială, cauzându-i vătămări corporale ușoare, sub formă de hemoragie și plagă contondentă pe față, fractura coroniței dintelui 3 al maxilarului superior, precum și daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale părții vătămate Balaban Gavril.

Tot el, la 01 octombrie 2008, în jurul orei 20.00, deținând aceeași funcție, prin exces de serviciu, aflându-se în centrul s.Cîrnățeni, r-nul Căușeni, fiind cu automobilul de serviciu al poliției rutiere și, folosind semnalele luminoase și sonore, l-a stopat pe cet.Mungiu Vasile, care se deplasa cu motocicletă de model „Minsk” în direcția s.Plop Știubei. După ce cet.Mungiu Vasile a oprit motocicletă, Catana Sergiu s-a apropiat de dînsul și, fiind nemulțumit de faptul că cu o zi înainte acesta nu s-a oprit cînd el, fiind cu automobilul său personal, fără uniformă, a încercat să-l stopeze, invocînd că îi cunoaște automobilul său și că trebuia să se oprească, i-a aplicat lovituri cu pumnii și picioarele în piept, în față și în spate cauzîndu-i, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.30/D din 19 februarie 2009, vătămări corporale fără cauzarea de daune sănătății sub formă de echimoze pe spate, ce au apărut de la acțiunea traumatică cu un obiect dur contondent.

Tot el, deținînd funcția de șef de post, ofițer operativ superior de sector al postului de poliție Cîrnățeni al CRP Căușeni, fiind persoană cu funcție de răspundere, reprezentant al puterii de stat, a comis acțiuni, care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin legea, prevăzute de art.12-15 al Legii cu privire la poliție, în următoarele circumstanțe:

La 05 februarie 2011, în jurul orei 20.00, aflându-se în exercitarea atribuțiilor de serviciu conform Legii cu privire la poliție, fiind sesizat de comiterea încălcării ordinii publice, cu automobilul său personal de model VAZ-2110, cu n/î CS AM 942, s-a deplasat la barul-saună a ÎI „Dilan Pavel” din s.Cîrnățeni, r-nul Căușeni. Văzîndu-l în fața localului pe minorul Botnari Valeriu, i-a spus acestuia într-o formă brutală să plece acasă, modul în care a fost adresarea, l-a motivat pe ultimul să nu reacționeze la spusele lui Catana Sergiu, în urma cărui fapt acesta i-a aplicat lui Botnari Valeriu cîteva lovituri cu pumnii în regiunea feței, de la care acesta a căzut jos. În timp ce Botnari Valeriu se afla jos, Catana Sergiu la tîrît de haină lîngă un copac în apropierea barului, unde i-a mai aplicat cîteva lovituri cu picioarele în diferite părți ale corpului, inclusiv în regiunea feței cauzîndu-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.26/D din 09.02.2011, vătămări corporale medii, sub formă de fractură închisă a maxilarului pe dreapta, comotie cerebrală, echimoze și escoriații, precum și daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale părții vătămăte Botnari Valeriu.

La cerințele și insistențele persoanelor prezente, și anume Balaban Igor, Balaban Daniel și Balaban Nicolae de a înceta acțiunile de maltratare a lui Botnari Valeriu, Catana Sergiu nu a reacționat, solicitîndu-le să nu să se implice, de altfel vor surveni consecințe nefavorabile și pentru ei.

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul și avocatul A.Balan în numele inculpatului, care au solicitat:

- procurorul, casarea acesteia și pronunțarea unei hotărîri, prin care inculpatul S.Catana să fie condamnat în baza art.166¹ alin.(1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în poliție sau de a exercita activitate de ocrotire a ordinii de drept pe un termen de 5 ani, pe motiv că reîncadrînd fapta inculpatului la alin.(1) al art.328 Cod penal, instanța nu a reținut că la 21.12.2012 a intrat în vigoare Legea nr.252 din 08.11.2012, prin care a fost abrogat lit.a) și c) al alin.(2) din art.328 Cod penal și introdus art.166¹ alin.(1) Cod penal, care corespunde dispoziției și sancțiunii articolului de care a fost pus sub învinuire inculpatul, astfel că acțiunile acestuia urmau a fi reîncadrate în această normă, prin prisma art.8 și 10 Cod penal; pedeapsa stabilită inculpatului este una prea blîndă în raport cu pericolul social al infracțiunii pe care acesta a comis-o, reieșind din circumstanțele cauzei și persoana acestuia, astfel că suspendarea condiționată a executării ei nu va contribui la restabilirea echității.

- avocatul A.Balan în numele inculpatului, casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motivul neconstatării faptei infracțiunii, invocându-se că, în cadrul examinării cauzei nu au fost aduse probe veridice ce ar confirma vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor imputate, cauza fiind examinată de prima instanță superficial și unilateral, instanța dând prioritate probelor prezentate de partea acuzării punându-le la baza sentinței de condamnare, însă fără a le respinge pe cele prezentate de partea apărării care confirmă nevinovăția inculpatului în cele comise, și anume:

- pe episodul părții vătămate G.Balaban, instanța neîntemeiat a pus la baza soluției de condamnare declarațiile părții vătămate, a martorilor E.Balaban, Iu.Golan, care nu au văzut cum au derulat evenimentele, aflând despre cele întâmplate de la partea vătămată, și ale lui R.Paniș, date în cadrul urmăririi penale, apreciindu-le critic pe cele ale martorilor oculari A.Apostol și V.Garștea, care dimpotrivă au confirmat că nu au văzut ca părții vătămate să-i fi fost aplicate careva lovituri; nu s-a luat în considerație faptul că examinarea medico-legală a părții vătămate a fost efectuată după expirarea a 6 luni de zile din ziua comiterii pretinselor acțiuni, iar în raportul de examinare lipsește indicarea duratei cauzării leziunilor depistate; instanța a eșit din limitele învinuirii, deoarece în rechizitoriu nu este indicat scopul, motivul și intenția inculpatului de a aplica lovituri părții vătămate, constatarea cărora, în temeiul art.281 Cod de procedură penală, este obligatorie, pe când instanța în sentință a stabilit că motivul infracțiunii săvârșite de inculpat constă în *răzbunarea* acestuia față de partea vătămată, prin ce a fost încălcat art.24 alin.(2) Cod de procedură penală;

- pe episodul părții vătămate V.Mungiu, instanța incorect a luat în considerație declarațiile martorilor S.Mungiu și V.Chelbur, care nu au fost martori oculari a evenimentelor pretinse de partea vătămată și declarațiile acestuia vin în contradicție cu ale inculpatului, care a infirmat cele declarate de ultimul, precum și a martorului V.Golan, care a declarat că partea vătămată nu a fost niciodată la el, nu a solicitat bani și nu i-a transmis bani, prin urmare, pe acest episod la fel nu a fost stabilit motivul, care determină scopul și intenția persoanei de a comite fapta prejudiciabilă, ceea ce rezultă și din plîngerea ce a fost înregistrată la organele de resort de către partea vătămată;

- pe episodul părții vătămate V.Botnari, inculpatul a acționat în rezultatul agresiunilor din partea părții vătămate, respingînd un atac real, material, direct și emitent asupra sa, astfel că acțiunile întreprinse de inculpat au fost efectuate în limitele drepturilor acordate acestuia în legătură cu funcția pe care o deținea și în conformitate cu art.14,15 al Legii cu privire la poliție, astfel că pe acest episod lipsește elementul obligatoriu al laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art.328 Cod penal, și anume fapta prejudiciabilă, care se exprimă în acțiunea de depășire a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 23 ianuarie 2014, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de procuror și avocatul A.Balan în numele inculpatului.

În motivarea soluției date instanța a indicat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul a comis infracțiunea imputată, împrerjări ce au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate prin prisma art.101 Cod de procedură penală, astfel că vinovăția inculpatului de săvârșirea faptelor prejudiciabile incriminate a fost dovedită pe fiecare episod în parte, și anume prin declarațiile părților vătămate G.Balaban, V.Mungiu și V.Botnari, a martorilor E.Balaban, Iu.Golban A.Paniș, S.Mungiu, V.Chelbur, M.Coadă, N.Balaban, Ig.Balaban, V.Cazacu, precum și probele scrise – rapoartele de expertiză medico-legală din 24.08.2009, 19.02.2009 și 09.02.2011.

La fel, instanța a considerat că corect prima instanță a apreciat critic declarațiile martorilor A.Apostol și V.Garștea, S.Paniș, Ig.Țurcanu și V.Prozorovski, deoarece au fost date în favoarea inculpatului, și acestea vin în contradicție cu celelalte probe administrate în cauză.

În concluzie, instanța de apel, a constatat că vina inculpatului pe toate trei capete de acuzate a fost dovedită și acțiunile acestuia corect au fost încadrate în baza art.328 alin.(1) Cod penal, reieșind din modificările operate prin Legea nr.252 din 08.11.12, în vigoare din 21.12.2012 și art.10 Cod penal.

De asemenea, instanța de apel a considerat corectă concluzia primei instanțe, care și-a expus dezacordul vizavi de poziția procurorului privind reîncadrarea acțiunilor inculpatului în baza art.166¹ Cod penal, deoarece legea nouă înăsprește pedeapsa și înrăutățește situația inculpatului, fiindcă pedeapsa complementară este una mai dură, din care motiv instanța a constatat netemeinicia apelului declarat de procuror.

5. Hotărîrea nominalizată a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror și avocatul R.Dumneanu în numele inculpatului, care au solicitat:

- procurorul, invocînd temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța de apel neîntemeiat a menținut soluția primei instanțe de reîncadrare a acțiunilor inculpatului din prevederile art.328 alin.(2) lit.a) în cele ale art.328 alin.(1) Cod penal, deoarece legislatorul abrogînd lit.a) din alin.(2) art.328 Cod penal, nu a exclus fapta infracțională - excesul de putere săvîrșit prin metoda aplicării violenței, ci a introdus-o într-o normă specială prevăzută de art.166¹ alin.(1) Cod penal, în baza căreia inculpatul urma a fi condamnat, ori reținînd că noua normă este mai aspră, instanțele nu erau în drept să recalifice acțiunile inculpatului la alin.(1) al art.328 Cod penal, dar să încadreze acțiunile acestuia în baza normei penale de care a fost învinuit, care era în vigoare la data comiterii infracțiunii; pedeapsa stabilită inculpatului cu suspendarea condiționată a executării ei pe termen de probă, în coraport cu fapta săvîrșită, consecințele social periculoase survenite, nu va atinge scopul legii penale de corectare și prevenire de săvîrșirea de noi infracțiuni;

- avocatul în numele inculpatului, invocînd temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 11), 16) Cod de procedură penală, casarea acestora și pronunțarea unei hotărîri de încetare a procesului penal, în temeiul art.435 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod penal, pe motiv că în cauza dată sînt circumstanțe ce exclud urmărirea penală, deoarece pe episodul părții vătămate G.Balaban, inculpatul a fost recunoscut în calitate de bănuț la 19.08.2009, iar învinuirea i-a fost înaintată la 26.11.2009, adică cu depășirea termenului de trei luni, prevăzut de art.63 alin.(2) Cod de procedură penală, în rest invocînd repetat aceleași motive ca și în apel, descrise la pct.3 al prezentei decizii.

6. Judecînd recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, ținînd seama de opinia procurorului expusă în referință, prin care a solicitat respingerea acestuia, ca fiind inadmisibil, Colegiul penal consideră că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau cercetează suplimentar probele administrate în instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima

instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sînt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvîrșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal constată că aceste prevederi legale deși sînt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauzei în ordine de apel.

După cum rezultă din actele cauzei, prima instanță cercetînd și apreciînd în ansamblu probele administrate în cauză, a conchis că vinovăția inculpatului S.Catana este dovedită, însă făcînd trimitere la modificările operate în Codul penal prin Legea nr.252 din 08.11.2012, în vigoare din 21.12.2012 și art.8, 10 alin.(1) Cod penal, a considerat că acțiunile acestuia urmează a fi reîncadrate în prevederile art.328 alin.(1) Cod penal – exesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvîrșirea de către o persoană cu funcție de răspundere a acțiunilor care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cauzînd daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei fizice.

La fel și instanța de apel, respingînd apelul procurorului și al avocatului în numele inculpatului, a concluzionat că prima instanță corect a constatat dovedită vinovăția inculpatului în faptele de care a fost învinuit și, reținînd modificările ce au survenit în Codul penal, a considerat că acțiunile inculpatului corect au fost reîncadrate în prevederile art.328 alin.(1) Cod penal.

Colegiul penal, la acest capitol reține că, potrivit modificărilor operate prin Legea nr.252 din 08.11.2012, în vigoare din 21.12.2012, litera a) și c) din alin.(2) al art.328 Cod penal – „aplicarea violenței”, a fost abrogată, fiind totodată modificate și completate un șir de acte legislative, avînd drept scop intensificarea activității și ridicarea eficienței în combaterea torturii. Concomitent, prin aceeași Lege, în Codul penal a fost introdus art.166¹, care prevede răspunderea penală pentru tortură, tratamentul inuman sau degradant.

Prin urmare, fapta de „exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu”, după modificările operate în Codul penal prin Legea nr.252 din 08.11.2012, în vigoare din 21.12.2012, nu a fost decriminalizată, faptele prejudiciabile comise de către făptuitori fiind în continuare pasibile de pedeapsă penală în baza art.166¹ Cod penal.

Totodată, instanța de apel indicînd că acțiunile inculpatului nu pot fi încadrate în norma penală menționată, deoarece sancțiunea acesteia este mai aspră decît a celei în baza căruia inculpatul a fost pus sub învinuire, totuși nu a ținut cont de prevederile art.8 Cod penal, potrivit căruia caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilește de legea penală în vigoare la momentul săvîrșirii faptei.

Astfel, instanța de apel, la examinarea apelurilor declarate atît de partea acuzării, cît și de partea apărării, urma să țină seama de prevederile legislației în vigoare, totodată să verifice toate probele administrate și prezentate în cauză în confirmarea atît a vinovăției, cît și a nevinovăției inculpatului în cele incriminate și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate atît a părții acuzării, cît și a părții apărării, descrise detaliat la pct.3 al prezentei decizii.

Prin urmare, Colegiul penal consideră pripită concluzia instanței de apel, care a respins apelurile părții acuzării și părții apărării menținînd soluția primei instanțe, în cazul cînd nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de părți în cererile de apel.

Colegiul conchide că temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apeluri sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, invocate de recurenți, persistă în cauză.

Astfel, instanța de recurs consideră că erorile comise nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece aceasta nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelurile cu încălcarea prevederilor procesuale penale la pronunțarea hotărîrii judecătorești, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În atare situație, recursurile procurorului și a avocatului în numele inculpatului urmează a fi admise.

Rejudecînd cauza, instanța de apel urmează să ia în considerație cele expuse în prezenta decizie, să înlăture încălcările de lege menționate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate de procuror și avocat atît în apel, cît și în recurs, apreciind toate probele în strictă conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, în urma căreia să adopte o hotărîre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.414, 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(4), 434, art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiției

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Bațura Raisa și de avocatul Dumneanu Radu în numele inculpatului Catana Sergiu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 23 ianuarie 2014, în cauza penală în privința lui Catana Sergiu, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia pronunțată integral la 08 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun